

KRACHTLIJN 6

EVOLUEREN NAAR EEN SLUITENDE FINANCIERING VAN HET WATERBELEID EN -BEHEER

De lange termijnfinanciering van het waterbeleid en -beheer steunt op een heroriëntering en versterking van de financieringsstromen die uitgaan van de betaalbaarheid van de maatregelen en waarbij het 'vervuiler betaalt' beginsel en het kostenterugwinningsbeginsel consequent worden gehanteerd. In deze krachtlijn ligt veel nadruk op de financiering van het waterkwaliteitsbeleid, maar ook in het kwantiteitsbeleid zijn er budgettaire behoeften en dus belangrijke financieringskwesties.

Omdat de afstand tussen de huidige toestand van de Vlaamse oppervlaktewaterlichamen en de goede toestand, zoals bepaald in het decreet Integraal Waterbeleid en het besluit Milieukwaliteitsnormen, niet voor alle waterlichamen even groot is, werd in de stroomgebiedbeheerplannen 2016–2021 een gebiedsgericht scenario uitgewerkt met de aanduiding van 'speerpuntgebieden' (SPG) en 'aandachtsgebieden' (AG).

De geraamde jaarlijkse kostprijs van het SPG/AG-scenario (inclusief saneringsinfrastructuur) voor de planperiode 2016-2021 bedraagt 301,5 miljoen euro. Hiervan wordt jaarlijks 297 miljoen euro met reguliere middelen betaald. Tot het einde van de planperiode (2021) wordt jaarlijks 5 miljoen euro extra vrijgemaakt voor de uitvoering van de stroomgebiedbeheerplannen. Ook in het waterkwantiteitsbeleid (o.a. uitrol Sigma-plan, overstromingsbeleid langs onbevaarbare waterlopen, droogtebeleid) worden al substantiële middelen benut.

Om evenwel de goede toestand in al onze waterlichamen (ca. een derde van de waterlichamen ligt in speerpunt- of aandachtsgebied) te kunnen realiseren, zijn er bijkomende acties en verdere onderbouwing van het gecombineerd effect van verschillende acties nodig.

Om de financiering van het waterbeleid meer sluitend te maken en om te voldoen aan de vooropgestelde doelstellingen van de kaderrichtlijn Water en Overstromingsrichtlijn zullen we in eerste instantie de huidige acties en maatregelen evalueren op hun efficiëntie en effectiviteit en indien nodig bijsturen, vervolgens de set aan mogelijke acties en maatregelen uitbreiden en tot slot de meest kosteneffectieve set aan maatregelen en acties prioriteren en uitvoeren. In tweede instantie zullen we de gerichte financiering, desgevallend via bijkomende financieringsmechanismen, onderzoeken. Een heroriëntering van de benutting van de milieuheffingen is daarbij een mogelijke piste.

(zie ook [Waterbeheerkwesties](#))

doelstelling 1

DE FINANCIERINGSSTROMEN HERORIËNTEREN, VERSTERKEN EN UITBREIDEN IN FUNCTIE VAN HET REALISEREN VAN DE MILIEUDOELSTELLINGEN

We brengen verdere **transparantie** in de **omvang** en **verdeling** van de **middelen** binnen het waterkwaliteitsbeleid.

We **breiden de set aan mogelijke acties en maatregelen uit** en **versterken de onderbouwing van kosten en effecten** van alle mogelijke maatregelen en acties die bijdragen aan het behalen van de doelstellingen van de kaderrichtlijn Water, zodat gebiedsgericht de meest kosteneffectieve, financieel en maatschappelijk haalbare set aan acties en maatregelen kan uitgewerkt en in uitvoering gebracht worden.

We verhogen de efficiëntie van het waterkwaliteitsbeleid door de **financiering af te stemmen op deze sets aan acties en maatregelen**. Centraal staan hierbij het stimuleren van bronmaatregelen, een gezamenlijke financiering van integrale projecten die meerdere doelen dienen en het prospecteren en optimaal benutten van de mogelijkheden van Europese fondsen en financiering via private partners om cofinanciering voor acties en maatregelen te genereren.

We **versterken de focus op speerpunt- en aandachtsgebieden** zodat de middelen efficiënter

en prioritair zullen worden ingezet voor die gebieden waar in verhouding het potentieel om de goede toestand te realiseren het grootst is. We vermijden versnippering bij de toekenning van subsidies en concentreren Vlaamse subsidies maximaal op hefboomprojecten die een groot effect hebben, zoals projecten die noodzakelijk zijn voor het realiseren van de doelstellingen van de kaderrichtlijn Water.

We brengen ook in het waterkwantiteitsbeleid de bestaande financieringsstromen in beeld en werken de behoeften om de milieukwantiteitsdoelstellingen voor oppervlaktewater en grondwater op korte en langere termijn te realiseren uit. We houden hierbij rekening met prognoses op het vlak van klimaatverandering (o.m. obv de ervaringen met het Sigma-plan), met de actualisatie van de overstromingsrisicobeoordelingen en met het actieplan droogte en wateroverlast.

'stelling uit het participatietraject'

Stel een realistische lange termijn ambitie voorop die rekening houdt met de mogelijkheden tot financiering. Intenties en plannen kunnen niet gerealiseerd worden wanneer ze tot stand komen los van een stevige financiële logica.

Ook de proactieve maatregelen uit de overstromingsrisicobeheerplannen en uit de waterschaarste- en droogterisicobeheerplannen opgenomen in de stroomgebiedbeheerplannen worden in rekening gebracht.

doelstelling 2

DE BETAALBAARHEID VAN DE MAATREGELEN EVALUEREN

Met het waterkwaliteitsbeleid van de afgelopen decennia is 'het laaghangend fruit geplukt'. Bovendien moeten we rekening houden met de te verwachten impact van megatrends zoals bevolkingsgroei, klimaatverandering en verstedelijking, op waterkwaliteit, waterkwantiteit en watergebruik. Door deze ontwikkelingen komen andersoortige, vaak ook duurdere, maatregelen in beeld.

We **ondervangen de evolutie naar duurdere en ander soorten maatregelen** door de focus te leggen op een **kosteneffectieve en brongerichte aanpak** van de stakeholders, de impact van nieuwe stoffen te beperken en bij dit alles de redelijkheid en haalbaarheid van de maatregelen te evalueren.

We **prioriteren de gebiedsdekkende uitbouw van de saneringsinfrastructuur, faseren deze in functie van de doelstellingen** waartoe ze bijdraagt en **beperken** anderzijds **de financieringsnoden** voor de waterketen op lange termijn. Dit realiseren we door bij het uitvoeren van alle infrastructuurwerken in te zetten op win-wins met andere beleidsdomeinen, in te zetten op multifunctioneel ruimtegebruik en no regret maatregelen (geïntegreerde gemeentelijke hemelwaterplannen kunnen hiervoor input geven).
(↪ [krachtlijn 3](#)-doelstelling 3)

Het waterbeleid en de hierbinnen beschikbare middelen zullen echter niet volstaan om de doelen van de kaderrichtlijn Water te bereiken. We **stemmen maximaal af met het aanpalende beleid** en zetten transversale projecten op over beleidsdomeinen en bestuurslagen heen en gaan hierbij de mogelijkheden van gedeelde financiering na. Er schuilt namelijk meerwaarde, zowel voor wat betreft het bereiken van verschillende doelstellingen als kosteneffectiviteit, in het opzetten van integrale projecten over de sectoren, over de beleidsdomeinen en over de bestuurslagen heen, liefst rond thema's waarin waterkwaliteit ten

dienste staat van of gekoppeld kan worden aan andere beleidsambities rond economie, recreatie, natuur, landbouw, waterveiligheid en mobiliteit, zoekend naar win-win oplossingen.

We zorgen, ook bij deze integrale aanpak, voor een kosteneffectieve, projectmatige invulling, via **onderhandeling binnen de gebiedsgerichte transversale projecten met gedeelde financiering** (bv. voor de inrichting van oeverzones). We onderbouwen via een disproportionaliteitsanalyse, gelijkaardig aan deze die voor de stroomgebiedbeheerplannen 2016-2021 werd uitgevoerd, gebiedsgericht de haalbaarheid en redelijkheid van de maatregelen voor de betrokken doelgroepen. We zorgen voor een financiële stimulans voor deze transversale projecten en een engagement van uitvoering van de maatregelen met duidelijke verantwoordelijkheden.

HET 'DE VERVUILER BETAALT' BEGINSSEL EN HET KOSTENTERUGWINNINGSBEGINSSEL CONSEQUENTER TOEPASSEN

We **passen** het **kostenterugwinningsprincipe** conform artikel 9 van de kaderrichtlijn Water **consequent toe** voor elk van de verschillende waterdiensten.

We **evalueren de saneringscomponent** van de **waterfactuur** in functie van de financieringsnood van de saneringsinfrastructuur en zetten in op responsabiliseringsmechanismen, zoals tariefregulering .

Via de tariefregulering met de daaraan gekoppelde opmaak van investeringsplannen **responsabiliseren** we de **rioolbeheerders** om het rioleringsnetwerk verantwoord te optimaliseren en uit te breiden. Ook het onderhoud moet zo efficiënt mogelijk uitgevoerd worden.

We **kwantificeren** tevens de **impact van megatrends** op de werking en financieringsnoodzaak binnen de waterketen en werken een beleidskader uit om de impact ervan te beperken en win-wins optimaal te kunnen benutten. We evalueren de noodzakelijkheid van een bijkomend financierend of ecologisch sturend instrument voor deze uitdagingen.

Wat de zelfvoorzieningen inzake waterproductie betreft, willen we **voor de onbevaarbare waterlopen een gedegen zicht krijgen op de omvang van de captatiehoeveelheden** en op termijn de wenselijkheid onderzoeken om een regulerend financieringsinstrument uit te bouwen met stimulans voor spaarzaam watergebruik waarbij voor afstemming op de onttrekkingen uit grondwater en de bevaarbare waterlopen gezorgd wordt .

“

Verfijnen reductiedoelstellingen per waterlichaam en toewijzen aandeel te reduceren vuilvracht aan de betrokken doelgroepen

We **passen het ‘vervuiler betaalt’ beginsel toe** voor alle stakeholders die een druk uitoefenen op het watersysteem en **zorgen er maximaal voor dat wat de vervuiler betaalt, gebruikt wordt om de veroorzaakte vervuiling tegen te gaan**. We evalueren de noodzaak en praktische haalbaarheid van een bijkomend financierend of regulerend instrument om de uitdaging van het behalen van de reductiedoelstellingen uit diffuse bronnen te realiseren.

Als uitgangspunt nemen we de gebiedsgerichte fysicochemische reductiedoelstelling voor de betrokken actor. We zetten in op **samenwerking met de betrokken beleidsdomeinen en bestuurslagen om dit reductiedoel te realiseren**. Hiervoor versterken we de sturende en ondersteunende mechanismen binnen de betrokken beleidsdomeinen zodat de

reductiedoelstelling voor de betrokken actoren in functie van de vooropgestelde timing van de kaderrichtlijn Water prioritair en op een kosteneffectieve manier kan gerealiseerd worden. We prioriteren de maatregelen, stemmen onze monitoring hier verder op af en passen het handhavingsbeleid toe in functie van de bewaking en de realisatie van de reductiedoelstellingen en benutten maximaal de juridische mogelijkheden van het milieuschadedecreet.

De financiering van niet toewijsbare bronnen, zoals verontreinigde bagger- of ruimingsspecie, overstijgt vaak de financiële draagkracht van de waterbeheerders. Daarom zal een collectief instrument met een financiële bijdrage vanuit zowel bedrijven als overheid als alternatieve financiering in overweging worden genomen.